

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

ЛЕКТОР: КЕРИМКУЛОВА А.

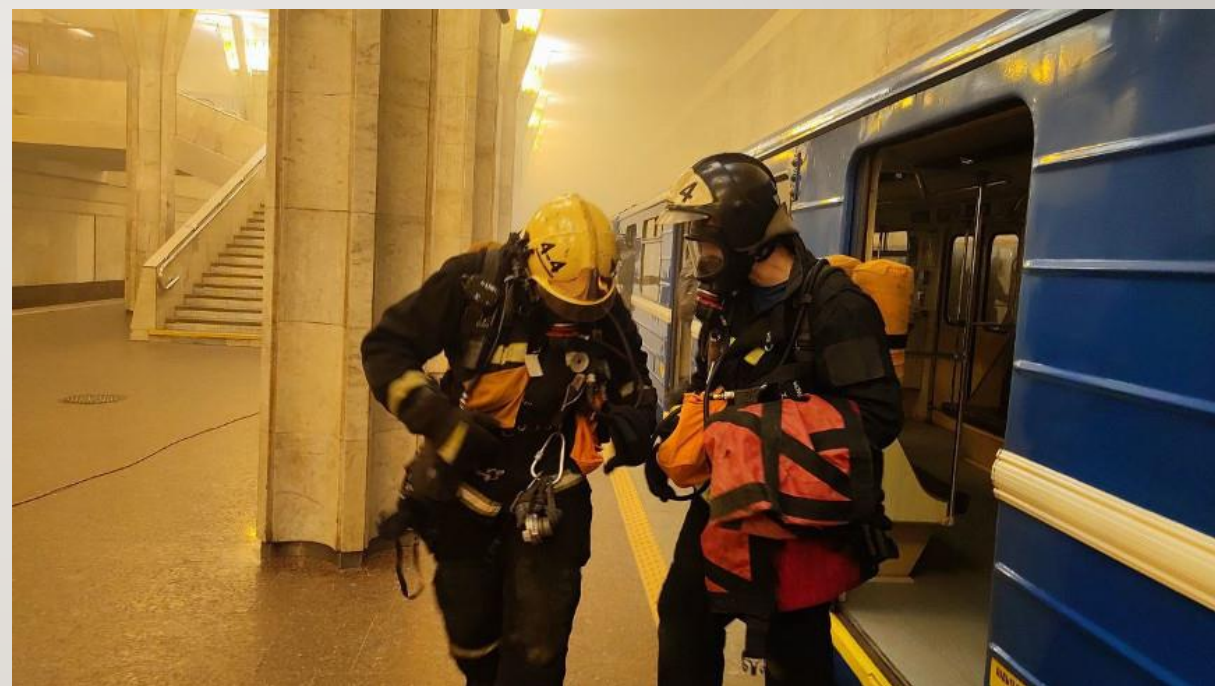
МЕТРО ДЕГЕНІМІЗ:

- Метро немесе метрополитен (франц. metropolitain – астаналық, грек. metropolis – бас қала, астана) – қаладағы жолаушыларды тасымалдайтын көліктің түрі.
- Метро жолы жер астында (туннельдерде), жер бетінде (қала көшелерінен оқшауланған), не жерден көтеріңкі (эстакада үстінде) салынады. Жерден көтеріңкі орналастырылатын Метро өзен, темір жол, автожол, т.б. бөгеттердің үстінен өтеді. Метроның жер асты жолымен жүретін түрі көп тараған. Оның көлікке, жаяуларға кедергісі жоқ, әрі қаланың қалыптасқан архитектуралық көрінісіне және жер асты коммуникацияларына нұқсан келтірмейді.

МЕТРОДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК ЖАЙЛЫ:

- Апаттар, төтенше жағдайлар сирек емес. Вагонда өрт немесе жарылыс болған жағдайда не істеу керек? Вагон рельстен шығып кеткенде немесе пойыз соқтығысқанда өзін қалай ұстау керек? Және платформадан метро рельстеріне құлаған жағдайда қашып кету мүмкін бе?
- Ұқыптылық, байсалдылық және сақтық – жер асты көлігінде қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі басты одақтастарыңыз. Заманауи адамдардың басты қателігі – метро мен эскалатордағы қозғалыс, телефон экранына қарау. Бұл жағдайда қауіпті жағдай кезінде сіз дер кезінде көре алмайсыз және әрекет ете алмайсыз. Бұған қоса, сіздің абайсыздығыңыз басқа жолаушыларды жарақаттауы мүмкін.

ҚОСЫМША:

- Станцияға кірген кезде есікті ұстауды ұмытпаңыз. Есіңізде болсын, есікті ұстауға және жарақат алуға физикалық тұрғыдан үлгермейтін бала немесе қарт адам сіздің артыңыздан жүруі мүмкін.
- Ашық платформаларда пойызды күткен кезде ешқашан платформаның шетіне жақын тұрмаңыз. Метрода асығу жиі кездеседі және кез келген адам сізді байқаусызда итеріп, жолға түсіп кетуі мүмкін. Шекара сызығын ұстану ұсынылады.
- Пойыз келген кезде метро вагонындағы тәртіп ережелері бойынша алдымен вокзалға келген жолаушылар кетеді, содан кейін ғана күтіп тұрған жолаушылар отырғызылады. Қарбалас уақытта адамдар көп болған жағдайда абай болыңыз. Бұл жағдайда қалың топтың ішіне кіріп, жарақат алғанша, келесі пойызды күткен дұрыс.

СОНЫМЕН ҚАТАР ҚАУІПСІЗДІК ЖАЙЛЫ:

- Автокөлікке кіре отырып, кіре берісте тоқтаудың қажеті жоқ, өйткені сіз травматикалық жағдай жасайсыз. Ешкімді итермеуге немесе итермеуге тырысыңыз. Есіктерге сүйенбеңіз немесе сүйенбеңіз, өйткені олар автоматты түрде жұмыс істейді. Қажетті станцияға жақындағанда, шығуға алдын ала дайындалу керек. Жүгіңізді көліктің кіреберісіне/шығуына жақын қоймауға тырысыңыз.
- Егер сіз рельске бірдеңе түсіріп алсаңыз, оны өзіңіз алуға тырыспаңыз. Кезекшіге болған жайды айтыңыз, ол арнайы құрылғы арқылы сіздің затыңызды алады.

МЕТРОДАҒЫ ЭСКАЛАТОРДАҒЫ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІ МІНДЕТТІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ ЖӘНЕ КЕЛЕСІ ТАРМАҚТАРДЫ ҚАМТИДЫ:

- Төмен түсу кезінде баспалдақ бағытына қарап оң жақта тұру керек. Тұтқалардан ұстаңыз, өйткені қатты тежесеңіз немесе қатты итерсеңіз құлап қалуыңыз мүмкін.
- Баспалдақтарда отырып жүруге, сондай-ақ оларға жүк қоюға тыйым салынады.
- Егер сөмкелер тым ауыр болса, оларды бір саты жоғары қоюға болады, бірақ баспалдақтан шығудан бірнеше қадам бұрын оларды алу керек.
- Ленталардың арасындағы балюстрадаға кез келген бөгде ұсақ заттарды (тиындар, жетондар) лақтыру сынуға және төтенше жағдайға әкелуі мүмкін.
- Кішкентай баланы міндетті түрде қолынан ұстаңыз. Оның ойнауына жол бермеңіз, баспалдақтардан өтуіне жол бермеңіз.
- Белгіленген қауіпсіз қашықтықты сақтаңыз. Әдетте бұл жолаушылар арасындағы 2 қадам.

ТАРМАҚТАР ЖАЛҒАСЫ:

- Эскалатордан түскенде тоқтамаңыз. Басқа адамдарға кедергі келтірмеу үшін кешіктірмей шетке шығыңыз.
- Апат болған жағдайда (жылдамдықтың жоғарылауы және (немесе) тежегіштердің істен шығуы) келесі сатыға секіруге дайын болыңыз.
- Киіміңізге және аяқ киіміңізге назар аударыңыз. Ұзын киімнің өкшесі немесе етегі протекторға жабысып қалуы мүмкін.
- Егер сіз біреудің құлағанын көрсеңіз, онда баспалдақтың қозғалысын тоқтату үшін «тоқтату» тұтқасын пайдаланыңыз және эскалатордағы кезекшіге хабарлаңыз.
- Жұмыс істемейтін эскалаторды метро қызметкерлерінің рұқсатынсыз пайдалануға тыйым салынады. Кенеттен тоқтаған жағдайда кезекшінің нұсқауларын орындаңыз.

ЭКОНОМИКАҒА ӘСЕРІ:

Қазіргі кезде көптеген қалаларда метро жүйесі кеңінен таралған соң шындығында экономикаға әсері үлкен деп ойлаймын. Оның себебі, әрине ең алдымен көпшілік сұранысына ие болу себебінен орын алуда, яғни ол дегеніміз сұранысы жоғары болған соң, ондағы адамдардың әртүрлі қауіптерге душар болып қалуы әбден мүмкін дегенді білдіреді, ал ол өз алдына келешекте тиімсіз болудың әсерінен экономикаға өз залалын тигізеді.

МЕТРО СТАНЦИЯСЫНДА НЕМЕСЕ КӨЛІКТЕ ӨРТ: САҚТАНУ ШАРАЛАРЫ

- Түтін немесе күйік иісі сезілсе, метро қызметкеріне хабарласу керек немесе қызыл дүрбелең түймесін басу керек. Көпшіліктен аулақ болуға тырысыңыз және шығуға қарай жүріңіз. Ең жақсы нұсқа, егер сіз станциядағы барлық эвакуация жолдарын алдын ала білсеңіз.
- Қызметкерлердің, полиция қызметкерлерінің немесе өрт сөндіру бөлімінің нұсқауларын қатаң сақтаңыз. Көзіңізді және тыныс алу мүшелеріңізді күтіңіз. Оларды кез келген киіммен жабыңыз. Мүмкін болса, матаны сумен сулаған дұрыс. Мұндай әрекеттер сізді жану өнімдерімен уланудан сақтайды.

ЖАЛҒАСЫ:

Егер сіз метро вагонында өртке орансаңыз, бұл туралы дереу жүргізушіге хабарлаңыз. Өзіңізді дүрбелеңге түсірмеңіз және басқа жолаушыларды тыныштандыруға тырысыңыз. Кішкентай балаларды қолыңызға алыңыз. Ашық өртті көлікте бар өрт сөндіргіштер арқылы сөндіруге болады. Күшті түтін болған жағдайда бетіңізді импровизацияланған құралдармен (шал, шарф, жаға, қалпақ) қорғау керек. Терезелерді ашу ұсынылмайды, өйткені ауа ағыны өртті күшейтуі мүмкін. Автокөліктің оттан бос бөлігіне жылжытыңыз және оның таралуын болдырмауға тырысыңыз. Метродағы өрт кезіндегі әрекеттерге импровизацияланған құралдарды қолдану кіреді. Жалынды киіммен өшіріңіз, сонымен қатар оны сұйық өнімдермен толтыруға болады: сүт, шырын. Пойыз туннельде жүрсе, тоқтату клапанын пайдалана алмайсыз. Көліктен жүргізушінің нұсқауы бойынша ғана түсіңіз. Алдымен балалар мен қарттарды өткізіп жіберіңіз. Есіңізде болсын, жоғары температураның әсерінен металл бөлшектердің қорғаныш корпусы күйіп кетуі мүмкін, нәтижесінде олар қуаттанады, сондықтан тұтқаларға, корпусқа немесе есіктерге қол тигізбеуге тырысыңыз. Рельстер арасындағы кенеп бойымен саяхат бағытымен жүру керек.

ПЛАТФОРМАДАН ҚҰЛАП ҚАЛСАҢЫЗ НЕ ІСТЕУ КЕРЕК

Перроннан құлаған жағдайда станция жұмысшыларының көмегімен ғана тұруға болады. Ауыр жарақаттар болмаған жағдайда, пойыздың келу уақытын көрсететін тақтаны басшылыққа алыңыз. Ол болмаған кезде платформаның басына жүгіріп көріңіз. Рельстердің арасында ақ-қара рельс бар, оның артында жасыруға болады. Қызмет көрсету сатысын көргенде, оны пайдаланып, жоғары көтеріліңіз. Егер баспалдақ болмаса және пойыз жақындап қалса, телефон экраны, фонарь арқылы станциядағы машинист пен жолаушыларға белгі беріңіз немесе назар аудару үшін жай ғана қолыңызды бұлғаңыз. Платформаның шетінің астына жасырыну қауіпті, өйткені контактілі рельс бар, ол 825 В кернеумен қоректенеді, бұл адамға зиян келтіреді.

ЕГЕР ПОЙЫЗ ЖАҚЫН БОЛСА

және рельске жетуге уақытыңыз болмаса, онда сіз көлденең позицияны алуыңыз керек. Басыңызды пойызға қаратып рельстердің арасында ішіңізбен жатыңыз. Қолды дене бойымен созу керек, ал аяқтарды бір-біріне мықтап басу керек. Көмек шақырыңыз, бірақ қозғалмаңыз. Сізге метро қызметкерлері немесе пойыз машинисі көмектескенше күтіңіз. Егер сіз рельсте адамды байқасаңыз, оны шығаруға тәуелсіз әрекет жасамаңыз. Жәбірленушіге оның келесі қадамдары туралы бағыттаңыз. Оған жылдам қозғалу керек бағытты көрсетіңіз (станцияның басына дейін). Бұл жағдайды станция қызметкерлеріне хабарлаңыз. Сондай-ақ жақындап келе жатқан пойыздың машинистінің назарын аударуға тырысыңыз. Міндетті түрде жедел жәрдем шақырыңыз, өйткені сіз құлаған адамның зақымдану дәрежесін білмейсіз.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ӘСЕРІ:

Негізінен алғанда, экологиялық әсері бірде мүлде жоқ немесе бар деп дөп басып айту қиын. Жер астында орналасқан көлік қатынасының түрі болған соң, әрине табиғатпен байланысы байқалады. Алайда, ол жерден метро ашылған соң, әрі қарай ешқандай табиғатқа әсер ете алмайды, демек метро жасалғанға дейін экологияға әсер етсе, одан кейін әсері жоқ деп ойлаймын.

МОБИЛЬДІ БАСҚАЛ

Эскалатор - адамдар үшін өте ыңғайлы және сенімді өнертабыс. Бірақ кез келген адам оны қолдануда сақ болу керек. Тіпті бірінші қадамды жасау өте маңызды. Біз кейде байқамай қалатын ұсақ-түйек нәрселер бар - шешілмеген аяқ киім, ұзын пальто, еденге түсетін шарф, мұның бәрі эскалатор механизміне кіріп кетсе, апатқа әкелуі мүмкін. Есіңізде болсын, оны бірден тоқтату мүмкін емес! Жылжымалы баспалдақты пайдалану ережелері оқылады: баспалдақтың бүйірлеріндегі сары жолақтар мен щеткаларға жақындамаңыз; эскалатормен қозғалғанда міндетті түрде ұстағыш таспадан ұстаңыз; қажетсіз қозғалыстарды жасамаңыз - жүгірмеңіз, басқа адамдарды басып озбаңыз, асықпаңыз.

ЭСКАЛАТОРДА КИІМ КЕПТЕЛУІ

Сіз дереу метро қызметкерін көмекке шақырып, баспалдақтың қозғалысын тоқтатуды сұрауыңыз керек. Тасымалданатын бөлікке кіргеннен құтылуға тырысу керек. Киімді немесе аяқ киімді механизмнен өз бетіңізше жыртып алуға уақытты жоғалтпаңыз. Басқа адамдарда бұл мәселе болғанын байқасаңыз, баспалдақтың қозғалысын тоқтату үшін тоқтату клапанын пайдаланыңыз. Эскалаторды пайдалану ережесіне сәйкес оң жағы жолаушылардың қозғалуы үшін бөлінген. Бірақ метро қызметкерлерінің, күзетшілер мен дәрігерлердің әрекетіне айтарлықтай кедергі келтіретін сол жақ қапталмен асығыс қанша адам қозғалатынын жиі байқауға болады.

ПЛАТФОРМАДА ӨЗІ ҚАЛАЙ ҚҰРАСТЫРУ КЕРЕК

- Негізгі ереже - шетінен алыс, жеткілікті қауіпсіз қашықтықта болу. Егер рельске бірдеңе түсіп кетсе, объект үшін өзіңіз көтерілудің қажеті жоқ. Мәселеңізді метродағы кезекшіге айту керек, ол затты арнайы қысқыштармен өзі алады.
- **ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР** ең қауіпті нәрсе - адамның рельске құлауы. Көлік құралы байқалмаса, ақ-қара жолақтан асып, көмек күту керек. Дегенмен, пойыз жақындаған кезде, рельстердің арасындағы ойық жерде жатып, мүмкін болса, жерге қатты еңкейген жөн. Сізбен бірге болған барлық заттарды бір жаққа тастау керек. Пойыз ғана адам өміріне қауіп төндіруі мүмкін емес - қозғалыс сызығының бойында өте жоғары кернеуі бар кабель бар. Оған қол тигізуге қатаң тыйым салынады.

SWOT АНАЛИЗ:

Күшті жақтары:

Қауіпсіздік шаралары тұтынушы жағынан да, метро жағынан да сақталатын болса
Өте ыңғайлы және тиімді тасымал түрі

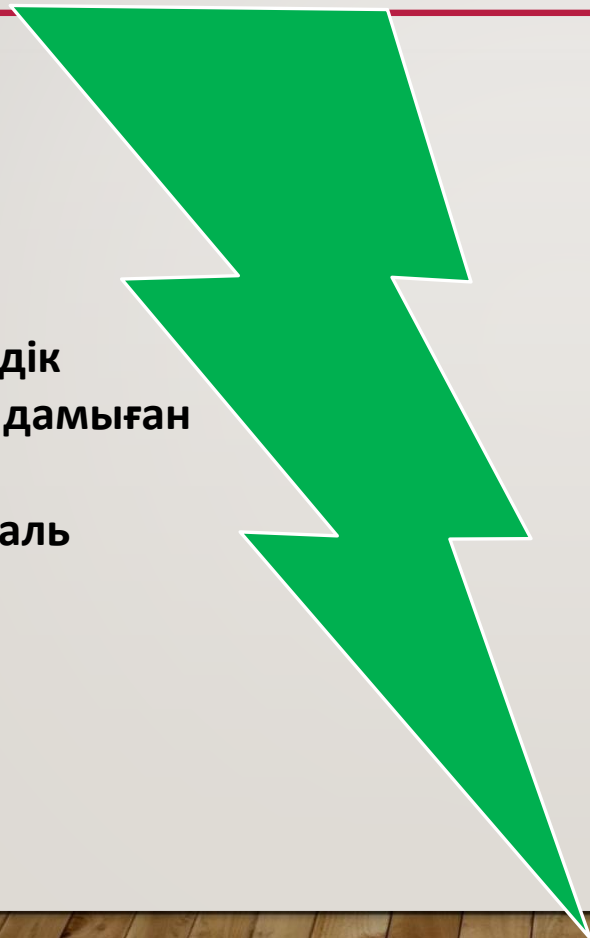
Әлсіз жақтары:

Төтенше жағдайлар жиі болып тұрады. Адамдар рельске түсіп кеткен немесе заттарын түсіріп алған жағдайлар жиі кездеседі.

SWOT АНАЛИЗ:

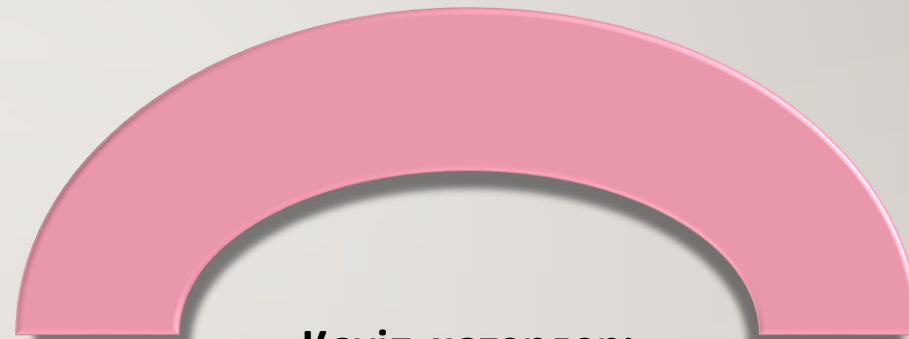
Мүмкіндіктер:

- болашақта қауіпсіздік шаралары ескеріле дамыған
- Метро жүйесі
- тиімді автомагистраль

Қауіп-қатерлер:

- қауіпсіздік сақталмаса экономикаға, әлеуметке әсер етеді
- шығынды болып келеді

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!

